

Neeme Järville kuulub plaadistuste maailmarekord dirigentide hulgas

Neeme Järvi on olnud Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri (ERSO) peadirigent 1963–1979 ning kunstiline juht ja peadirigent aastail 2010–2020. Aastast 2017 on ta ERSO eluaegne aupeadirigent.

1980. aastal emigreerus Järvi USAsse ja on aastast 1987 Ameerika Ühendriikide kodanik.

Ta on olnud 1981–2004 Göteborgi Sümfooniaorkestri (aastast 2004 emeritpeadirigent) ja 1984–88 ühtlasi Soti Kuningliku Rahvusorkestri peadirigent (aastast 1990 audirigent), 1990–2005 ka Detroiti Sümfooniaorkestri muusikadirektor (aastast 2005 emeritmuusikadirektor), 2005–09 New Jersey Sümfooniaorkestri peadirigent ja muusikadirektor, 2005–12 Haagi Residentie Orkest' i peadirigent (aastast 2012 emeritpeadirigent), 2012–15 Orchestre de la Suisse Romande' peadirigent ja muusikadirektor. Töötanud ka Birminghami Sümfooniaorkestri peakü-lalidirigendina (1982–85) ning aastast 1995 Tokyos Jaapani Filharmoonia Orkestri esimese peakü-lalidirigendina. Aastast 2000 korraldatakse Pärnus Neeme Järvi rahvusvahelisi meistrkursusi.

Juhanud aastakümnete jooksul maailma tipporkestreid peamiselt Euroopas ja Ameerikas, aga ka Jaapanis ja Austraalias. Järvi kui ühe enim plaadistava dirigendi diskograafiasse kuulub ligi 500 plaati.

Järvit on tunnustatud paljude preemiatega, aunimetustega ja tiitliteliga, nende hulgas on Rootsi Kuningriigi kõrgeim autasu Põhjatähe orden (1990), Eesti Vabariigi Riigivapi teenetemärk (III klass; 1996), Eesti Muusikanõukogu 2012. aasta interpretatsioonipreemia, Eesti Vabariigi riiklik kultuuri elutööpreemia (2017), Gramophone'i elutööpreemia (2018) ja Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali elutööpreemia (2020).

Peeter Vähi sõnul pole välistatud, et Neeme Järvi käes on plaadistuste maailmarekord dirigentide hulgas, või on ta sellele rekordile väga lähedal. Neeme Järvi salvestistega on maailmas välja antud umbes 500 heliplaati, lisaks pea samapalju helikettaid, millel maestro Järvi dirigeerib mõnda üksikut lugu.

Record Productionsi kaubamärgi all on Neeme Järvi koos ERSOga salvestanud plaadiseeria „Great Maestros“, mille raames on seni ilmunud 17 albumit, neist kaks duubelalbumitena, millel leidub nii maailmaklassikat kui ka Eesti heliloojate teoseid.

TÄNAVUSEL PÄRNU MUUSIKAFESTIVALIL: Neeme Järvi, kes sai 7. juunil 85aastaseks, astus Pärnu muusikafestivali avakontserdil publiku ette koos Tallinna kammerorkestriga. Järvide dünastiast astusid festivalil dirigendipulti ka Paavo ja Kristjan Järvi. Neeme Järvi ees seisab abikaasa Liilia. Tiina Kõrtsini

ju samuti professionaalid, kellele üks poisikesee moodi taktilöömine korda ei lähe. Orkestri ees peab seisma inimene, kes oma tööd põhjalikult tunneb.

Kui palju on teie hinnangul maailmas väga häid dirigente? Konkurents maailmas on vist väga tihe?

Dirigente, kellega võib üldse arvestada, on väga vähe. Neid, kellele dirigeerimine on saanud elutööks. Need, kes on saanud kuulsaks üleöö, on šarlatanid, siis on mängus juba miski sahkermahker. Tutvused, kellegi kuskile upitamine.

Ausus on siin väga oluline tegur. Sa ei pea pidama mokalaata, vaid tõestama enast tegudega. Sa võid ju panna orkestri puhtalt mängima, kui aga selle puhtuse taga puudub muusika, miski teine nähtamatu tasand, on see surnud muusika. Muusika peab hingama, peab elama.

Venemaal on olnud vaid kaks suurt dirigenti. Kadunud Jevgeni Mravinski ja Genadi Roždestvenski. Mravinski polnudki ehk sedavõrd suur talent ja erudiit, aga tal oli Leningradis oma orkester, mille ta aastatega justkui kõige ilusama palee üles ehitas ning mille kuulsus tänini kestab. Kahe eelmainitu kõrval võiks veel tõsta Saksa dirigendid Otto Klempereri ja Bruno Walteri.

Kunstnik maalib oma pilti ateljeenurgas mitu nädalat ja kirjanik kirjutab kabineetivaikusel oma romaani mitu aastat, nende kõrval peab dirigent kontsentreerima oma energia ja loovuse paaritunnise kontserti. Kuidas te seda kõrgepinget pärast kontserti maandate?

Midagi ma ei maanda. Mul on kõrgepinge kogu aeg sees. See hoiabki mind elus.

See pidev kõrgepinges olek tervist ei riku?

Annab ainult jõudu juurde ja on ainult kasulik. Kahjulik on tervisele see, kui sa sööd valesti, istud liiga palju, ei jaluta piisavalt. Et olla hea tervise juures, peab inimene oskama iseendast lugu pidada. Mõõdukalt sööma ja mõõdukalt alkoholi tarbima, mitte suitsetama. Otseselt spordiga ma ei tegele, sest selleks pole lihtsalt aega. Sportlane tekkub sporti.

Jalutamiseks vähemasti on aega?

Võiks rohkem olla. Siin Tallinnas liigun siiski niipalju, et jalutan iga päev Aia tänavalt Estoniasse ja tagasi.

Ütlesite ennist, et vihastamine ei vii kuskile. Küsiks siis nii: mis teid siin elus kõige rohkem häirib?

“ Eesti, nii pisike kui ta ka on, peab olema maailmariik, kus on korralik kontserdisaal ja korralik ooperiteater. “

“ Mul on kõrgepinge kogu aeg sees. See hoiabki mind elus. “

Et Eesti riik pole tänaseni oma suurepärastele orkestrile, ERSO-le suutnud ehitada korralikku kontserdisaali ja et ooperimaja tahetakse ära lõhkuda ja selle saali suuremaks ehitada. Seda ei tohi juhtuda. Eesti, nii pisike kui ta ka on, peab olema maailmariik, kus on korralik kontserdisaal ja korralik ooperiteater. Linnahalli kõrvale või selle asemele tuleks ehitada üks pilkupüüdev ooperimaja, nagu on Sydneys, ja ma garanteerin, et seda tullakse vaatama maailma igast nurgast. Arhitekti nime võib suurelt seinale maalida või talle kõrvale ausamba püstitada. Või mida iganes, aga tehtagu midagi.

Tõsi, korralik kontserdisaal on ka Pärnus ja Jõhvis ning seda vaid tänu Aivar Mäele, kes on nüüd Põhja-Pärnumaa vallavanem. Vägev ja võimas mees, aga ega ta enam teist kontserdisaali saa Pärnusse ehitada. See oli lihtsalt kuritegu, et ta Estonias lahti kangutati. Naised maksid kätte. Mille eest! Mitte millegi eest. Ainult et tegid teise inimese eluks ajaks sandiks.

Kauaks te veel Eestisse jääte?

Septembri või oktoobrini ja siis sõidame tagasi Floridasse. Kus ootavad mind eeskuumad ilmad ja minu asjad, millega ma ei tea, mida peale hakata.

Olen plaate kogunud üheksandast eluaastast peale. Esimese vinüüli ostsin Rae-koja platsil asunud plaadipoest, Tšehhoslovakkia plaadifirmas Suprafon salvestatud Gustav Mahleri 4. sümfoonia. Sellest ajast kuni tänase päevani olen ma plaate pidevalt kogunud. Mitte kogumise, vaid muusika pärast. See muusika on teinud minust rikka inimese. Mul on Ameerikas umbes kaks tuhat vinüüli, lisaks CD-plaadid ja raamatukogu.

Kas te Ameerikas kontserte ka veel juhatate?

Just enne Eestisse tulekut tegin ühe Miami suure orkestri juures noortele dirigentidele õpituba. Ja Zoomis teen ma väga palju proove. Igasuguseid asju on võimalik teha. Ameerikas sündinud viuldaja ja dirigent Yehudi Menuhin armastas väga joogat ja juhatas ükskord Londonis ühte sümfooniataljaga. Nii et kõik on võimalik, nagu ütleb Kristjan Järvi.

Pärnu muusikafestival toimub kindlasti ka järgmisel aastal ja loodetavasti võib teid siis taas siin mõne orkestri ees seismas näha?

Niikaua kui ma elan, tulen ka Pärnusse.